

Област Ловеч

▶ Население (2014)	134 546
▶ Територия (кв.км)	4128,8
▶ Брой на населените места	149
▶ Дял на населението в градовете (%)	62,6

Общ преглед

Икономическото развитие на област Ловеч изостава значително. Средногодишният доход нараства по-бавно от средния темп за страната през целия период между 2008 и 2013 г., а пазарът на труда остава в дълбока криза. Инвестиционната активност постепенно се повишава след кризата, но нивата ѝ са ниски в сравнение с тези за страната. Достъпът на домакинствата до интернет остава ограничен. Нивото на местните данъци и такси в общините от област Ловеч е високо за района. Административните услуги се развиват със сравнително добри темпове. Демографската ситуация продължава да се влошава с бързи

темпове основно заради отрицателния естествен прираст. Училищното образование в областта е на добро ниво, като през последните няколко години оценките на зрелостниците са по-високи от средните за страната. Достъпът до медицински специалисти е относително добър, но легловата база в многопрофилните болници е ограничена. Ловеч е една от областите, в които натовареността на съдиите в наказателното отделение на Окръжния съд е ниска, а правораздаването – относително бързо на фона на страната. В областта няма кино, а посещаемостта на местните театри и библиотеки е по-ниска от средната за страната.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и условия на живот

Ловеч е една от седемте области в страната, в които средногодишният доход на лице от домакинството е под 4000 лв. за 2014 г., въпреки че основната част от дохода (57%) се формира от работна заплата. Средната работна заплата в областта е с около 25% по-ниска от средната за страната през 2013 г. Средногодишният доход на лице от домакинството и средната заплата нарастват по-бавно от средните темпове за страната през целия период между 2008 и 2013 г.

През 2012 г. БВП на глава от населението възлиза на 6908 лв. при средно 10 958 лв. за страната. Делът на лицата, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, е 13,5% при 11,6% за страната. С материални лишения живеят 70,6% от населението – най-високият дял от всички области. Въпреки че относителната линия на бедност в областта е сред най-ниските (2542 лв. годишно при средно 3431 лв. за страната), под нея живеят 20,9% от населението.

Пазар на труда

Пазарът на труда в област Ловеч остава в тежка криза от 2010 г. насам. През 2013 и 2014 г. безработицата в областта е по-ниска от средната за страната, но това се дължи не на ръст на заетостта, а на ниска икономическа активност на населението. През 2014 г. заетостта на населението на възраст на 15 и повече години намалява за шеста поредна година и пада до 36,9% – най-ниското ниво за страната. Икономическата активност е най-ниска от всички области – едва 41,1% от населението на 15 и повече години търси работа или работи при 54,1% за страната.

През 2014 г. на всеки 100 души на възраст 60–64 години, на които им предстои да напуснат пазара на труда, се падат 58,6 души на възраст 15–19 години, които ще се вляят в него, при средно 61,9 за страната.

Инвестиции

Ловеч е една от малкото области в страната, в които не е отчетен отлив на ЧПИ в периода след 2007 г. Съотнесени към населението, натрупаните към края на 2013 г. ЧПИ от 134,8 млн. евро се равняват на 1002 евро/човек при средно 3231 евро/човек за страната. Инвестициите на предприятията в ДМА постепенно нарастват, достигайки 155 млн. лв. през 2013 г., но все още остават далеч от нивата, достигнати в периода 2006–2008 г.

Общините постигат много добри резултати в усвояването на средства по оперативните програми на ЕС. Към 31 януари 2015 г. те са усвоили общо 132 млн. лв., като съотнесени към местното население, най-висок темп на усвояване се наблюдава в Луковит (1875,6 лв./човек) и Ябланица (1462,3 лв./човек), а най-нисък – в Априлци (18,2 лв./човек) и Угърчин (206,6 лв./човек).

Инфраструктура

Гъстотата на пътната мрежа в областта е 18,1 км на 100 кв.км територия при 17,7 км на 100 кв.км за страната. Делът на пътната настилка в добро състояние през 2014 г. е най-високият в цяла Северна България и достига 47,8% при 40,5% за страната. Гъстотата на железопътните линии е 2,6 км на 100 кв.км при средно 3,6 км на 100 кв.км за страната.

През 2014 г. достъп до интернет имат 45,8% от домакинствата, докато за страната този относителен дял е 56,7%. Делът на лицата, използвали интернет, също е под средните нива за страната, но разликата е значително по-малка – 54,6% за област Ловеч при средно 59,2% за страната.

Данъци и такси

Нивото на повечето местни данъци и такси в общините от област Ловеч е сравнително високо, като данъците върху нежилищните имоти на юридическите лица и таксата битови отпадъци са по-високи и от установените нива за страната.

През последните години най-голямо увеличение на данъчната тежест се забелязва в община Луковит. Там през 2013 г. са увеличени данъкът върху нежилищните имоти на юридическите лица (от 2,0 на 3,0‰), данъкът за прехвърляне на собственост (от 2,0 на 3,0%) и таксата за битови отпадъци на юридическите лица (от 6,5 на 8,0‰). Увеличение на данъка върху превозните средства има в община Ловеч – от 1,10 на 1,21 лв./kw през 2015 г. В три общини таксата битови отпадъци е намалена в периода 2013–2015 г. – Ловеч, Троян и Летница, като в последната намалението е значително – от 10,0‰ през 2014 г. на 5,0‰ през 2015 г. В община Троян е намален и патентният данък за търговия на дребно.

Администрация

Още през 2009 г. кадастърът покрива 74% от територията на областта, като през 2014 г. единствената община, в която няма покритие, е Ябланица. Единствената област в страната, в която покритието е по-високо, е София (столица). Най-добро е развитието на електронните услуги в община Троян, а висок етап на функциониране на интегрираните услуги на „едно гише“ декларират общините Априлци, Ловеч, Тетевен и Троян.

През 2015 г. средната оценка, която общините от област Ловеч получават в годишния Рейтинг на активната прозрачност на органите на местното самоуправление на Фондация „ПДИ“, е 53,8 точки от максималните 88,4 при средно 54,5 точки за страната. Най-висока оценка получават общините Троян (63,4 точки) и Летница (62,7 точки), а най-ниска – Луковит (42,0 точки) и Ловеч (48,3 точки).

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●●

Демография ●

Ловеч е една от областите на страната в най-неблагоприятно демографско състояние. Коефициентите на естествен и на механичен прираст на населението са отрицателни, като през периода 2001–2014 г. броят на населението в областта намалява от 169 100 на 134 500 души – спад от 20,42% при среден спад от 8,71% за страната за същия период.

Ловеч е една от петте области в страната, в които съотношението между лицата на възраст 65 и повече години и населението на 15–64 години е над 40%, като през 2014 г. достига 41,8%. Другите области с такава висока демографска натовареност на населението в трудоспособна възраст са Видин (46,6%), Габрово (43,0%), Кюстендил (40,2%) и Монтана (40,7%), а средното съотношение за страната е 30,2%.

Образование ●●

Показателите за развитие на училищното образование в област Ловеч са сравнително благоприятни. Нетният коефициент на записване в V–VIII клас (80,0%) е по-висок от коефициента за страната (78,6%), а относителният дял на второгодниците (0,9%) през 2014 г. е по-нисък от общия за страната (1,4%). В периода 2012–2015 г. зрелостниците от областта постигат по-високи от средните за страната резултати на матурите по български език и литература. Делът на неуспешно положилите изпита традиционно е нисък.

В същото време Ловеч е една от областите с най-нисък дял на населението на възраст 25–64 години с висше образование – 18,6% през 2014 г. в сравнение с 27,0% за страната. През учебната 2014/2015 г. в областта следват 238 студенти. Съотношението между техния брой и местното население (1,77 студенти на 1000 души) е второто най-ниско от всички области с висши учебни заведения след Хасково (1,21).

Здравеопазване ●●●●

В област Ловеч се наблюдават благоприятни съотношения между броя на личните лекари и интернистите и населението. При кардиолозите съотношението е 7475 души на един кардиолог при средно 5765 души за страната, но е по-добро от това в 16 други области. През 2014 г. здравноосигурени са 89,7% от жителите на областта при средно 87,1% за страната.

От 2007 г. насам съотношението между местното население и броя на леглата в многопрофилните болници е по-неблагоприятно от средното за страната, като разликата постепенно се увеличава. Пак от 2007 г. детската смъртност в областта се задържа трайно над средните нива за страната, макар и през 2014 г. да спада рязко спрямо предходната година – от 16,5 на 8,4‰.

Сигурност и правосъдие ●●●●

Ловеч е една от областите с най-висок дял на наказателните дела в Окръжния съд, които приключват в 3-месечен срок – 96% през 2013 г. при средно 88,4% за страната. Сходни нива са регистрирани в областите Габрово, Плевен и Смолян, а по-висок дял – само в Кърджали и Русе. Делът на висящите наказателни дела също е нисък – 6,1% спрямо 8,5% за страната. На всеки наказателен съдия се падат по 6,8 дела месечно при 8,3 за страната.

Съотнесен към населението, броят на регистрираните престъпления срещу личността през 2014 г. е на най-ниското си ниво от 2005 г. насам: 4,5 престъпления на 10 000 души при средна стойност от 5,9 престъпления на 10 000 души за страната. От 2011 г. регистрираните престъпления срещу собствеността намаляват бързо, като през 2015 г. достигат най-ниския си брой, съотнесени към населението – 50,5 престъпления на 10 000 души при средно 89,0 престъпления на 10 000 души за страната.

Околна среда ●●●

Около 64,0% от населението живее в селища с достъп до обществена канализация, а 41,1% от жителите с достъп до канализация са свързани с пречиствателни станции за отпадъчни води през 2013 г. И по двата индикатора областта изостава в сравнение със средните нива за страната. През юли 2015 г. е открито третото стъпало на пречиствателната станция на град Ловеч, което ще доведе до увеличаване на дела на свързаното население. През 2013 г. разходите за опазване на околната среда възлизат на 33,5 млн. лв., което прави по 245,5 лв./човек при средно 288,9 лв./човек за страната.

През 2013 г. емисиите на въглероден двуокис в атмосферата намаляват за втора поредна година и възлизат на 93,8 т/кв.км, което е три пъти по-ниска концентрация от средното ниво за страната.

Култура ●●

След три години на нарастване посещенията в местните театри през 2014 г. намаляват с 33% спрямо предходната година и достигат до 17 000. Съотнесено към населението, това прави по 124 посещения на всеки 1000 души население, което е 2,5 пъти по-ниска посещаемост от средната за страната. Посещаемостта на библиотеките постепенно нараства, но остава далеч от средните нива за страната. Ловеч е една от петте области в страната, в които няма кино, макар че през летните месеци се организират кинопрожекции на открито.

Висока посещаемост регистрират единствено местните музеи – 115 200 през 2014 г., което прави 857 посещения на 1000 души при средно 662 за страната.

Ключови показатели за област Ловеч

Индикатори на икономическото развитие	2009	2010	2011	2012	2013	2014
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	6038	5897	6889	6908	n.a.	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3124	3037	2825	2963	3134	3788
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	5715	5936	6184	6509	6940	n.a.
Дял на бедните спрямо линията на бедност за областта (%)	23,9	18,0	15,7	20,9	n.a.	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече години (%)	49,3	47,6	46,4	44,2	42,3	41,1
Коефициент на заетост на населението на 15 и повече години (%)	47,8	43,8	40,7	38,3	37,8	36,9
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	3,0	8,0	12,2	13,4	10,7	10,2
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	39	39	39	39	40	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	852	901	1094	1076	1136	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	735	816	946	959	1002	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	21,8	25,2	30,3	33,7	34,6	45,8
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	n.a.	36,1	40,1	43,0	44,8	47,8
Покритие на кадастъра (%)	74,0	74,0	74,0	74,0	74,0	74,0

Индикатори на социалното развитие	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-7,9	-9,4	-9,7	-10,2	-10,2	-11,2
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-7,4	-12,2	-4,1	-3,5	-5,3	-4,2
Дял на населението с висше образование, 25-64 години (%)	19,6	21,6	21,6	16,4	15,8	18,6
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,3	4,3	4,5	4,3	4,5	4,4
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	4,9	5,3	2,9	3,6	2,5	3,0
Дял на здравноосигурените лица (%)	87,7	86,2	89,5	88,9	88,5	89,7
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	209,7	199,3	204,9	210,2	220,1	213,4
Регистрирани престъпления срещу собствеността на 10 000 души	68,3	86,4	70,3	57,5	54,1	50,8
Дял на висящите наказателни дела (%)	3,7	4,1	4,4	4,4	6,1	n.a.
Разходи за опазване на околната среда (лв./човек)	168,1	227,8	380,6	249,5	245,5	n.a.
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	14,5	40,2	40,9	41,1	41,1	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Посещения в театрите на 1000 души от населението	112,1	92,4	140,8	148,1	186,3	124,4